پوهنمل حاجی محمد نوزادی ۲۰۰۸/۱۰/۱۱م

د کوه نور الماس له کومه راغي او چیرته ولاړ ؟

(دوهمه برخه)

د کوه نور الماس :

د ا لماسو داغمی چی دنړۍ دتر ټولو سترو ټوټو دسر په ډله راځی چی اوسنی وزن یی ۱۰۸،۹۳ قراطه (نژدی ۲۲،۸ گرامه) دي او سپین رنګ لری . دپیدا کولو نیټه او دموندونکی نوم ئی تر اوسه معلوم ندی , خوداخبره څرګنده ده چی حیدر اباد ته نژدی دهندوستان داندراپردیش ایا لت په ګلکنده نومی سیمي کی تر لاسه سوی دی . داځکه چی تر ۱۷۳۰ زیږد کال دمخه چی په برازیل کی دالماسویو معدن وموندل شو , د ګلکندی دمعدن نه پرته په ټولی نړۍ کی بل دالماسو معدن نه وو . له همدی کبله د کوه نور دزیږدني ځای بیله تردید نه ګلکنده ګڼل کیږی . ددی خبری سره سره داسی هم ویل شوی دی چی دا الماس د میلاد نه ۳۲۰۰ کاله وړاندی دیوه رود د بستر نه پلاس راغلی دی .

کوه نور بریلانت اوسنی شکل

په لیکلي توګه دغمي په اړه معلومات یوازی د ۱۳۰۰ زیږد کال را پدی خوا تر سترګو کیږی , خو دافسانو او حکا یتونو له مخې غمی لدی نه ډیر وړاندی دانسانانولاس ته ورغلي او کارول شوی دی . په کیسو کی راغلي چی کوه نور نژدی ۵۰۰۰ کاله دمخه دجنوبی هندوستان په ګلکنده کی چی دالماسو له مخی په نړۍ کی وتلي نوم لری , ځایی اوسیدونکو پلاس راوړي دی . د کوه نور لومړی څښتن د (کرنا) پنامه دهند یو افسانوی قهرمان پادشوی دی .

مغولی سلطان بابر په خپل کتاب (بابر نامه) کی د کوه نور په هکله چی هغه وخت لا پدغه نامه نه یادیده او یوازی د بابر الماس یی باله , لیکلي دی چی دا الماس د مالوا په یوه راجا پوری اړه درلوده او وروسته د سلطان علاوالدین خلجی (غلجی) پلاس ورغي . بابر دنومړی غمی قیمت دومره لوړ ارزولي او وایی چی ددی غمی په پیسو سره کیدلای شی د ټولي نړۍ خلکوته پوره دوی ورځی په مړه ګیډه خواړه ورکړل شی .

د بابر داخبره هم رښتینی ده چی کوه نور د مالوا دراجاګانو لونګی دځو پیړیو په اوږدو کی ور ښکلي کړی وه . هغه وخت د مالوا خلکو باور درلود چی که هر وخت داغمی د راجا له لونګی نه ولوید , نو دمالوا اولس بخت به نسکوره او ټول به غلامان شی چی اخیر همداسی شوه . کله چی په ۱۳۰٤ زیږد کال سلطان علاوالدین مالوا فتح کړه , د نورو قیمتي خزانو په ډله کی دکوه نور الماس هم ده پلاس راوړ . خو څه موده وروسته کوه نور بیرته د (بیکراماچیت) پنامه دمالوا دیوه راجا پلاس کښیوت .
د کوه نور تاریخ په حقیقت کی د یوه هیواد دتاریخ پشان څودوری او پړاوونه تیرکړی او دمختلفو واکدارانو تر منځ لاس پلاس شوی دی :

کوه نور په مغولي پړاو کی :

په ۱۵۲٦ زیږد کال هندوستان ته دمغولي ګوډ تیموردکورنی پاتی شوو څخه دسلطان بابر لښکری ننوتلي . دده ځوی همایون هم پدی ډله کی دپلار دیوه وتلي افسر په توګه ورسره وو . په همدی کال د پانی پت په خونړۍ جګړه کی دلودیانو د کورني سلطان ابراهیم هندی لښکرو دمغولو لخواماته وخوړل او راجا بیکراماچیت چی د نومړو لښکرو سرقوماندان وو , ووژل شو . دده کورنی کله چی د اګری ښار نه دتښتي په حال کی وه , ونیول شوه . د راجا میرمني پدی هیله چی دخپلي کورنی پاته غړی له مرګه وژغوری , د کوه نور الماس یی دخپلو قیمتی خزانو

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید
maqalat@afghan-german.de

سره همايون ته ډالی کړ او ده هم هغوی واړه وبخښل . پدی اړه يو بل روايت داسی دی چی دکوه نور الماس اصلا د سلطان ابراهيم لودی مور پټ کړی وو او همايون هغه تر سختو شکنجو لاندی راوستل او په پای کی ئی دی اړ ايستل چی د کوه نور د پټيدو ځای ور وښيی .

پهر حال ، تر پوره برې وروسته همايون ديوه پرتمين محفل په ترڅ کی کوه نور پلار ته وړاندی کړ . هغه دا غمی په خير وکوت ، پرله وا ئی ړاوه او بيرته يی همايون ته ورکړ . د دی راوروسته دمغولي کورنی شاهانو ترهغه وخته چی دطاوس مشهورتخت جوړ شوی نه وو ، کوه نور په خپل تاج کی ګرځاوه . خلکو عقيده درلوده چی څو پوری کوه نور په تاج کی ځليږی ، دمغولي کورنی واکمني به ټينګه او دوام به مومی . ددی کورنی واکمني رښتيا هم ډير ژر پر ټول هند خپره شوه او دبابر لمسي جلال الدين اکبر هلته يو واحد او يو موټی هيواد جوړ کړ . دی يو د زده کړو خاوند نرم سړی وو ، ټولو مذهبونو اوديانو ته يی په درنه سترګه کتل او هرچيری يی دعلم او پوهی مشالونه روښانه کول .

د شاه جهان دسلطنت پر مهال مغولي دولت خورا زيات وغوړيدی او دده په همت دنړی داسی شهکارونه منځته راغلل لکه په اګره کی زړه راکښونکی تاج محل ، ښکلي تاريخی مسجدونه او نور . خو دطاوس تخت (Peacock Throne) ددی کورنی تر ټولو ستره شتمني ګڼل کيده .

دطاوس تخت:

جان باتيست تاويرني چی دهغه وخت دالماسو يو پوخ او وتلي سوداګر وو ، په هند او ډيرو ختيځو هيوادونو کی ګرځيدلي دی . دی په خپلو يادښتونو کی دطاوس تخت په اړه ليکي چی داتخت د ۷ نورو تختونو سره يوځای په يوه ځانګړې سالون کی ايښودل شوی وو او ترنورو پدی خاطر هم اوچت ښکاريده چی په قيمتي کانو سينګار د مرمرو پريوه ښکلي پلنه او لوړه کتله باندی پروت وو . تخت شپږ پندی او غټي په ډيرخا ص هنری مهارت جوړی شوی پايی درلودی . دتخت پرسر داسی پرده ځړيدله چی طلا کاری شوی او خوراقيمتی غميان پری نصب شوی وه . د سپينو زرو په نری تارونو داسی ښکلي نقش اونګار ور باندی کار شوی وو چی دانګورو ښکلي وږی او دتاک پاڼی يی ترسيمولي . د ځانګړو ګلانو ګلپاڼی د زرغونو زمردو څخه جوړی شوی وی . دګلانو غوټی يی په چونيا رنګه ياقوتو اوپه منځنی برخه کی يی د اسمانی رنګه سپفيرو غميان کاريدلي وه . دتخت بازوګانو ته دوه ډير ښکلي طاوسان ولاړ درول شوی وه چی لکی يی د سرو او سپينو زرو په تارونو اوبدلي او په راز راز قيمتی ډبرو داسی ښکلي شوی وه چی کټ مټ يی د طبعی اصلي طاوس درنګونو سره بشپړ ورته والی درلود . دطاوسانو سترګي دغټو الماسی غميانو (بريلانټو) څخه جوړی شوی وی . د دواړوطاوسانو تر منځ دتخت په لوړه برخه کی پرتخت دناست شاه دسر نه لږ پورته دکوه نور الماس ځليدي .

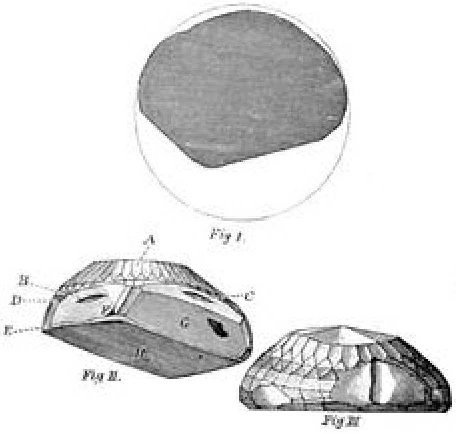

کوه نور دمختلفو زاويو څخه (د تاويرني له نظره)

دا تخت په ۱۷٤۷ کال کله چی په هند کی مغولی امپراتوری دايرانی شاه نادرافشار لخوا ړانګه شوه ، دهند دنورو جواهراتو او شتمنيو لکه دکوه نور الماس او دريای نور الماس سره يو ځای دده پواسطه دغنيمت پنامه ايران ته راوړل شو . دنادرشاه تر وژلو وروسته په يران کی يو لړ ګډوډی منځته راغله او دنورو شتمنيو شان دا دنړی هنری شهکار هم په چور وچپاول کی تخريب او برباد شو . د دوی کار په افغانستان کی دتنظيمی انارشيو دمهال سره ورته والی درلود چی په ترڅ کی يی زموږدهيواد ټول مادی او معنوی ارزښتونه لوټ او دخاوو سره خاوری شول . د ځينو ماهرانو په نظر دطاوس تخت ارزښت تر يوه ميليارد ډالرو زيات اټکل شوی دی .

شاه جهان څلور زامن درلوده چی مشر يی اورنګ زيب وو . نوموړی شپه او ورځ پدی فکر کی وو چی څنګه وکولای شی دپلار تاج او تخت ترلاسه کړی . دی دافسانو له مخی پدی باور وو چی دکوه نور الماس څښتن کولای

افغان جرمن آنلاین شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد
maqalat@afghan-german.de

شی پر تولي نړی باندی واکمني پلاس راوړی . څکه یی نو تصمیم ونیو چی له هرڅه نه وړاندی باید غمی خپل کړی . ده پدی موخه په یوه خونړی کودتا لاس پوری کړ , خپل ټول وړونه یی ووژل او سپین ږیری پلار یی دتخت په سالون کی محاصره او حبس کړ . اورنګ زیب لدی ویری نه چی خلګ بلواګانی ونکړی , دپلار دوژلو او دپاچاپه توګه دځان داعلانولو جرئت یی ونکړ . پدی توګه د حشمت او دبدبی خاوند شاه جهان پوره ۷ کاله دخپلو ټولو شتمنیو سره یو ځای د طاوس تخت په سالون کی بندی پاته شو. کله چی اورنګ زیب خپل ځان د قدرت پر ګدۍ ټینګ ولید نویی له پلاره وغوښتل چی کوه نور او دقیتی جواهراتو ټوله شتمنی و ده ته و سپاری او دده واکمنۍ ته غاړه کښیږدی . خو وړاندی له دی کارنه په ۱٦٦٦ زیږد کال شاه جهان دخپلو ټولو شتمنیو او همدارنګه دښکلې او نامتو طاوس تخت تر څنګ په همهغه سالون کی دخپلې یوی لور په غیږ کی ساه ورکړ او ومړ .

چی د درست جهان پاچا یی په هوا ځی عا قبت به له د نیا نه بینوا ځی
که حشمت دی دسکندرترحشم زیات وی خالې لاس به ځنی بیا درومې یواځی .

اورنګ زیب خو د کوه نور پخاطر دهیڅ ډول خونړو کړنو څخه مخ وانه ړاوه او او په پای کی یی هغه پلاس راوړ . کوه نور لکه نور شاهان دی ئی هم دنړۍ واکمن نکړ او د خپلو اسلافو پشان یی په ورته سرنوشت چاری پرمخ بیولې ولې له هغوی سره یی توپیر دا وو چی دده دظلم مشالونه هری خواته خپاره وه . په همدی توګه له ده نه وروسته یی کوه نور اخلافو ته ورسید چی اخیرنۍ ښتن له دی کورنۍ نه محمد شاه وو .

د کوه نور ایرانې پړاو :

په ۱۷۳۹ کال کله چی په شمال لودیز هند کی دمحمدشاه دسلطنت واکمنې وه , دنادرافشار په مشرې ایرانی لښکری هند ته ننوتلې , د جنګونو او یو ډول جوړ جاړیو په پای کی یی دچارو واګی پلاس کی واخیستې او د محمد شاه هم تر یوی ټاکلې کچی درناوې وشو . پدی توګه د طاوس تخت او همدارنګه دمغولې کورنې نوری ټولې شتمنۍ نادر افشار ترلاسه کړی چی په هغوی کی تر ټولو مهم توکۍ دکوه نورغمۍ پرخپل ځای باندی نه وو پروت او ونه موندل شو . نادر افشار په زرګونو خلګ دهغه ولټولو ته وګمارل او موندونکې ته یی دسترو جایزو وعدی هم ورکړی . په پای کی دمحمد شاه له حرمسرای نه یوی ښځی دومره خبر ورکړ چی غمۍ پخپله محمد شاه په خپلې لونګۍ کی پټ کړیدی . نادر افشار د یوه ستر محفل سره یو لوی دعوت جوړ کړ او محمد شاه یی ورته په درنښت راوباله . کله چی ټول مست او نیشه سول , نادر و محمد شاه ته وړاندیز وکړ چی راشه زه او ته به یو بل ته په دوستۍ کی د وفادارې ښودلو پخاطر خپلې لونګی دټولو په مخ کی یو دبل پرسر کښیږدو . داکارهغه وخت یو پیاوړۍ او منل شوی دود وو چی له مخی یی محمد شاه ددی دستورنه تیریدلای نشو او له بلې خوا دا وړاندیز ورته دیوه فاتح له خوا شوی وو , څکه نو ده ته دمنلونه پرته بله لاره پاته نه وه اوخپله لونګۍ یی په زخمی زړه د نادر افشار پر سر کښیښوده . له دی نه وروسته نادر د دعوت تر پایه په محفل کی پاته نشو او په بیړه یی ځان خپل استوګنځی ته ورساوه . هلته یی لونګۍ پرانیسته او د کوه نور شغلو یی پرسترګو تیاره راوستل او د ډیرې خوښۍ نه یی نابېره یوه لویه چیغه له خولې نه ووته : کوووووووه نور ! له همدغه ګړې نه وروسته غمۍ د کوه نور (د وړانګو غر) پنامه یاد شو چی تر دا اوسه پوری یی همدغه رسمې نوم پاته دی .

تاج محل کی ورته چا پناه ورنکړه
کوه نور له هندوستانه بیزاریږی
(دوړانګوجنازی - نوزادی)

هغه وو چی د نادر افشار تر برۍ وروسته کوه نور دده سره یو ځای ایران ته راغې او نور نو ګویا د ایرانی واکدارانو شتمنې شوه چی د طاوس تخت سره یو ځای نادر افشار پخپل دربار کی ور څخه کار اخیست . دطاوس تخت او کوه نور دده د دربار دبدبه خورا لوړه کړی وه چی مخالفان یی پدی کار سره دکینې په اورکی سوزیدل او ورته دزغم اومنلو وتلې یوه خبره وه . دغمۍ درنښت پدی خاطر هم په ټول ایران کی خپور وو چی د نادر افشار د حرمسرای نه دده یوی میرمنې دي الماسی غمې ته داسی یو قیمت ټاکلې وو : که چیری یو ډیر قوی سړې څلور دانی ډبری راواخلې او یوه یوه یی په خپل ټول توان سره د شمال , جنوب , لودیز او ختیز خواته او پنځمه یی لوړی خواته په هوا وغورځوی , بیا نو ددغو پنځو واړو غورځول شوو ډبرو ترمنځ فضا په سرو زرو او نورو قیمتې کاڼو باندی ډکه شی - دابه ټول یوازی ددغه غمې په اندازه قیمت ولری .

نادرشاه هم ددی غمې دپخوانیو ټولو ښتنتانو پشان د بلواګانو , جفاګانو , مسموم کیدو او راز راز نورو خیانتونو څخه بیغمه پاته نشو . له همدی امله یی کرار کرا رپر ټولو لیری او نژدی ملګرو باندی باور له لاسه ورکړ او د لیونتوب ترپولې ورسیدی . یوازنۍ څوک چی دده پرضد دخیانتکارانو او توطیه ګرانو سره همږغۍ نشو , هغه ابدالې احمدخان وو چی دکندهار نه دافغانی ټولګیو په مشرې یی دنادر افشار سره دمرستې کولو ژمنه کړی وه او د

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید
maqalat@afghan-german.de

افغانی خصلت له مخی په خپله وعده کی خیانت او جفا کول ورته بی ننګی ښکاریده. دنادرشاه خپل تول وطنی قوتونه په یوه یا بل شکل دفرصت په انتظار دده دمخالفانو سره په معاملو کی راشکیل وه , څو په پای کی د محمدخان قاجار، صالح خان ابیوردی ، محمدقلیخان خان کشیک چی باشی ، موسی خان افشار اونور لخوا د یوی توطیی په ترخ کی په ۱۷٤۷ کال ووژل شو . توطیه کوونکو لدی پیښی نه وروسته په چور وچپاول لاس پوری کړ او دشاه پرحرم یی حمله ور وړه , خوافغانی قوماندان (ابدالی احمدخان) خپل قوتونه دحرم و دفاع ته را وبلل او تجاوز کارانو ته یی وحرم ته د ننوتلو او د تورسرو دبی عزته کولو اجازه ورنکړه او په پوره میړانه یی دنادر کورنی له بی عزتی څخه ئی وژغورل . دنادر په حرم کی دده میرمنې داحمد خان د دی نیکی په مقابل کی د کوه نورغمی و ده ته د مننې څرګندولو په موخه ور ډالی کړ. لدی نه ورسته په ایران کی د ګډوډیو دوران راغی اوپسله دی نو احمد خان ته نورهلته پاته کیدل په زړه پوری نه وه او دخپلو قوتونو سره یوځای کندهار ته راستون شو .

ددوهمی برخی پای .

دریمه برخه چې دکوه نور افغانی پراو او وروستی سرنوشت دی , مه هیروې .

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید
maqalat@afghan-german.de